

Redacția

Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 24Anunțurile se pri-
mesc după tarif.Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMÂNESC

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—
Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Republica moldovenească de peste Nistru

De curând, cele câteva sute de mii de Români aflați pe malul stâng al Nistrului, s'au constituit într-o republică independentă. Acest fapt, demonstrează până la evidentă, existența reală a unui cuib de Români între granițele Ucrainei și anume alipiți de malul drept al râului, ce desparte Basarabia de Ucraina.

Descendenți ai vechilor Traci, ce au înstăpânit aceste pământuri, Români departe Nistru, sunt o realitate etnică. Ei sunt frați de ai noștri, cari cuvântă vorba noastră națională puțin diferentiată de dialectul basaraban, sau cel moldovenesc.

Când în 1918 revoluția a sfărâmat regimul țarist, Români de peste Nistru și-au afirmat existența printr-o declarație a drepturilor ce le revin, odată desființată domnia Țarilor. Această declarație arăta evident că peste Nistru sălășluiesc Români, cari, sau nici o atingere etnică cu Ucrainenii — că acești Români — masafi în preajma Nistrului — au dorință a lor, o voință de a ființa ca neam deosebit de Ucrainenii. Că erau conștienți de drepturile ce le revin în mijlocul unui regim democratic.

Nici odată Nistru n'a fost barieră între frați, până când revoluția rusească ne-a obligat, să facem zid de apărare la această apă, pentru menținerea culturai și civilizației europene. Basarabia era legată cu frații de peste Nistru prin poduri. Acolo unde podul nu ființa, luntrile spintecau valurile râului mălos și uniau pe cei porțiți din aceeași matcă etnică, pe Români de pe ambele maluri ale Nistrului. Până în 1918 necurmat au venit în contact Basarabienii cu frații lor din republica de azi. La sărbători, la târguri, mereu s'au întâlnit și au făcut între ei încuscări, și-au comunicat ideile, au simțit la olaltă existența lor de Români, în cadrul unei alcătuiri de stat streină de ei.

Astăzi când vedem că Români din Ucraina pornesc spre afirmarea realității lor etnice, gândul rebue să ne poarte către toți frații noștri aflați în afara granițelor Daciei întregite.

Avem Români în Pocuția, unde au și stăpânit domnitorii Moldovei și mai spre Vest în ținutul Munaciului și pe la Ugocea. De asemenea se află Români pe ambele maluri ale Tisei. În Jugoslavie populează Banatul rămas sub stăpânirea sârbească, precum și văile Moravei și Timocului. Iar în mijlocul peninsulei balcanice, se află cuibul de Aromani, grupăți în masă compactă în jurul marilor centre: Bitolia, Veria și

Ianina. Astfel că Români din stânga Dunării sunt în directă legătură cu frații lor din dreapta bătrânului fluviu, prin trâmă de Români din văile Moravei și Timocului cari leagă Dacia cu leagănul străbunilor noștri Traci,

Acestor frați de peste hotare politica noastră externă trebuie să le garanteze existența națională și tot sprijinul pentru a le menține limba, obiceiurile și tradițiunile. Iar republica de peste Nistru, să fie atrasă în cercul politice românești, potrivit concepțiilor noastre politice, cari țintesc la menținerea bunei orânduiri și a păcii.

M. D.

Cine scumpește traiul

Viața se scumpește din zi în zi. Trăim un adevărat chaos economic. Iar lefurile funcționarilor de stat se mențin ca și în trecut, mici și incapabile de a acoperi necesitățile vieții.

Dacă căutăm miezul răului în viața economică, îl găsim în două ipostasuri.

Leul la Paris se menține scăzut, îi putem spune chiar depreciat. Toate sforțările politice noastre financiare au rămas infructuoase, pe tărâmul ridicării ca valoare a leului nostru la Paris.

Pe dealtă parte statul contribuie și el la menținerea scumpetei, ce apasă din greu asupra tuturor, dar mai ales asupra acelor ce muncesc cu brațul sau cu creierul.

Astfel de câteva zile pe piața Clujului se remarcă o mare criza de produse ale Regiei. Lipsesc totalment țigăretele și chibriturile de pe piața Capitalei Ardealului. Și această criză se explică prin aceea că zilele acestea Regia Monopolurilor Statului a adus o nouă majorare a prețurilor produselor sale, fapt care a produs criza ce o suportă publicul fumător.

Pe piață este o scumpete fantastică. Prețul pâinei s'a urcat, iar ouăle se vând între 4—5 lei bucata.

Este o stare de lucruri ce trebuie să înceteze. Și această stare tristă nu va înceta, decât prin intervenționismul statului. De aceea așteptăm ca statul să intervie pentru ieftinire, iar nu să contribuie la majorarea prețurilor în sarcina publicului consumator.

Serbările desvării monumentului M. S. Regelui

În 21 l. c. a avut loc la Oradea-Mare marile serbări ale desvării monumentului M. Sale Regele Ferdinand. La aceste serbări a luat parte M. Sa Regina și Altețele Lor Regale Principele moștenitor Carol și Principesa Elena, guvernul a fost reprezentat prin președintele Consiliului de ministrii, Mitropolitul-Primat, președinții ambelor Corpuri Legiuitoare și un număr mai mare de deputați și senatori.

Familia regală a sosit la Oradea în 21 l. c. la orele 9 jum. cu un tren special și a fost întâmpinată pe peronul gării de către comisiunea aranjatoare în frunte cu primarul Bucico, care a oferit tradiționala pâine și sare, iar apoi în sala de așteptare, transformată cu această ocazie în salon, s'a făcut prezentările notabilităților.

Intrarea Familiei Regale în oraș s'a făcut în modul următor:

Cortegiul regal îl deschide automobilul prefectului de poliție Cătană, după care urmează un escadron de cavalerie, automobilul marelui Curții regale și al adjutanților, automobilul M. Sale Reginei și al Familiei Regale, apoi iar un escadron de cavalerie, după care a urmat automobilul damelor de onoare, al președinților Corpurilor legiuitoare, al ministrului președinte și al celorlalți ministri și parlamentari, a înaltului cler și'n fine automobilul dlui primar și al membrilor Consiliului orășenesc; a închis acest impozant cortegiul.

Serbările propriu zise și desvelirea oficială, a început cu un Te-Deum, oficiat în fața monumentului de P. S. Sa părintele episcop Ciorogariu asistat de un numeros cler.

O carte nouă de literatură juridică „Procedura Civilă”

În editura Institutului Grafic Alexandru Anca din Cluj va apărea în curând o nouă lucrare menită a îmbogăți literatura noastră juridică. Această carte ce va apărea tratează despre „Procedura Civilă” în vigoare astăzi în Ardeal și este datorită dlui Dr. Tudor Moisil, avocat în Cluj.

Lucrarea aceasta va cuprinde următoarele norme juridice:

Textul legii l. din 1911 întregit cu *dispozițiile privitoare la procedură* din:

Legea despre punerea în aplicare a procedurii civile (54 din 1912).

Legea despre majorarea competenței civile a judecătorilor (23 Iulie 1921).

Legea corpului de avocați.

Legea pentru unificarea organizației judecătorești.

Legea pentru majorarea cilei amenzilor judecătorești.

Legea pentru constatarea morții prezumate (în întregime).

Decretele Consiliului Dirigent.

Ordonanțele resortului de Justiție și ale Directoratului General al Justiției din Cluj privitoare la procedură.

Textele dispozițiilor altor legi, invocate de procedua civilă (părților respective din legea sedriilor orfanale, din codul civil, comercial etc..)

O anunțăm înainte de apariție pentru a încunoștiința pe domni juriști despre lucrarea aceasta care le este indispensabilă.

Batjocorirea limbei românești

Un cititor ne trimite o Cartă Poștală, care poartă pecetea: „Fundatia Culturală Principele Carol”.

Această Cartă Poștală a fost tipărită cu prilejul aranjării concertului violinistei canadiene Kathleen Parlow și trimisă, în sute de exemplare, publicului aradan. E opera Biroului de ziare Sandor (fost Kelet) din Bulevardul Regina Maria No. 16, din localitate.

Dăm câteva rânduri din această Cartă Poștală:

„Artista de Violina American ne mai auzita și neintrecuta care a fermecat și miscat o luna prin canteel sau va da etc. un concert în seare etc..”

Aceasta se întâmplă în Aradul românesc, în anul 1924!

„Tribuna Nouă”

O tutungerie necesară.

Pe lângă multele lipsuri ce se remarcă pe piața Clujului, este una care atinge greu operațiunile necesare negustorilor din Piața Unirii.

În Piața Unirii din Cluj, nu există o tutungerie, care să fie prevăzută cu timbre postale și fișcale, deși există mai multe debite.

Căci, tutungeria din Piața Unirii care are acest favor, este aproape totdeauna închisă.

De aceea cerem ca să se dea unui alt debitant din Piața Unirii concesiunea timbrelor de tot soiul, pentru o cât ma complectă satisfacere a publicului.

Un mort care învie

În satul Comănești, județul Dorohoi, o întâmplare neobișnuită a pus lumea în mirare. Un moșneag cu numele Ion Iordăchiță era cât pe-acți să fie îngropat de viu. Om voinic și rumân la față în vârstă aproape 100 ani, nu s'a plâns în toată viața lui de vre-o boală. Cu prilejul unui hram dat în sat, bătrânul petrecea liniștit în mijlocul copiilor, nepoților și strănepoților, când deodată i-s'a făcut rău, a căzut grămadă la pământ și a rămas fără suflare. Fața a căpătat culoarea ca de mort. Familia îl crezu mort și toți începură să-l jelească. S'a trimis după preoți, au fost aduse lumânări și familia a început să facă pregătirile de înmormântare. Dar când erau în toi, mortul se sculă drept în picioare și se frecă la ochi. Văzând atâta lume adunată în jurul lui și pe membrii familiei plângând întreabă ce s'a întâmplat. Unii de spaimă au rupt-o la fugă. După câteva clipe plânsul celor din casă s'a schimbat în râs și cum era și hram, de bucurie neamurile împreună cu cel înviat s'au pus pe petrecere. A venit o mulțime de lume să vadă minunea. Bătrânul este acum voinic, mai voinic chiar decât înainte și face singur haz de întâmplarea prin care a trecut.

Din „Românul”.

Străinătate un exemplar 4 Lei.

Feriți-vă de muște.

Cel mai nesuferit animal care indispuie pe om, este musca și totodată e foarte plictisitoare. Ea cu drept cuvânt este cea care ne transmite celea mai multe boli. Inchipuiți-vă un tuberculos culcat în patul său. Lângă o batistă sau o altă cârpă în care bolnavul scuipe. Ori s'ar putea admite ca cu toate precauțiunile luate să nu fie și muscă în aceea odată, și aceea muscă să nu sboare pe aceea batistă? De aci ea sboară mai departe și atunci ea a devenit purtătoare de microbi. Acești microbi îi depune ori și în ce loc, pe pereți, pe tavan, pe obiecte, pe pâine, pe lapte și ce e mai grav pe carne unde se cultivă ușor. Musca propagă și difteria. Putem zice că nu e nici o boală pe care să nu o poată propaga muștele! Cine nu cunoaște periculoasa boală numită: buba vânăță (dalacul) care e transmisă de muște, purici sau alte parazite...

Compendiul de carte funduară.

— O nouă lucrare a D-lui Leontin Anca. — D-l judecător Leontin Anca dă la iveală o nouă lucrare. După Compendiul de Drept Civil, atât de bine primit de către public, presă și studenți, dsa publică un compendiu de „Carte funduară.”

Lucrarea dsale umple un gol resimțit de mulți. Dar ea este prețioasă nu numai din acest punct de vedere, ci mai e prețioasă pentru avocați, judecători, studenți, cărora prin precisiunea, conștiințiositatea cu care este lucrată le oferă un manual practic în care pot avea toată încrederea.

Noul compendiu este scris în o limbă juridică exactă și pură, interpretarea e riguroasă, rezumarea fidelă.

D-l Leontin Anca va întruni desigur și cu noua sa lucrare sufragiile de apreciere a tuturor înțelegătorilor. Executarea grafică e meritul Institutului de editură A. Anca.

— A apărut în editura librăriei Alex. Anca Cluj, o foarte interesantă broșură care va fi de un interes vital pentru toată lumea dornică de a salva poporul nostru dela cea mai periculoasă boală beția. Cărticica este intitulată „Vezi ce face beutura dracului”? De vânzare la librăria A. Anca Cluj.

— La Librăria Anca. Au sosit călindare nouă pe anul 1925. Cereți și comandați urgent.

Mașini de tipografie de vânzare americane cu ramă de 33x23 și 46x33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 50.000 Lei. Adresa: Librăria Anca, Cluj.

Teatrul Național.

Programul săptămânal:

- Sâmbătă 22 nov. Onoarea.
 - Duminea 23 nov. Un Erou.
 - Marti 25 nov. Strigoii.
 - Mercuri 26 nov. } Turneu I. Brezeanu
 - Joi 27 nov. }
 - Sâmbătă 29 nov. Oedip Rege.
 - Duminea 30 nov. (matineu) Șezătoarea Soc. Scriitorilor Români.
 - Marti 2 dec. Plicul.
 - Joi 4 dec. Plicul.
 - Sâmbătă 5 dec. Plicul.
- Opera Română.**
- Duminea 23 nov. Făt-Frumos (mat.)
 - Luni 24 nov. Troubadurul.
 - Mercuri 26 nov. Relache.
 - Vineri 28 nov. Tosca.
 - Duminea 30 nov. M. Butterfly.

Un conflict la o nuntă

În comuna Potău, s'a sărbătorit cu o deosebită pompă, în ziua de 9 I. c., nunta Dșoarei Valeria Berinde, fca preotului din loc, căsătorită cu tânărul preot dl Bertalan. A fost o nuntă cu adevărat românească. Mese bogate și lăutari destui. Dar când nunta era în toiul ei, când se începe a juca hora miresei, dl Dr. Șteer, cunoscutul medic din orașul Satu-Mare, scoate 500 de lei, să plătească darul pentru jocul miresei. Așa este datina la țară, dar gazda a refuzat darul. Dr. Șteer, un ambițios, nici una, nici două, n'a voit să bage banii în buzunar, ci a scos o hârtie și s'a trecut în capul ei cu suma de lei 500, pentru a folosi în cumpărarea de cărți, înființându-se astfel o bibliotecă românească în satul unde mirele va fi numit peot.

Atât a fost deajuns, pentru ca și alți buni români să-i imiteze gestul. Astfel și Dr. Pop direct. căilor ferate particulare din Cluj, nunul tinerilor căsătoriți, s'a înscris și dsa cu 500 de lei și după dsa au urmat alții cu sume mai mici și mai mari și astfel s'a făcut un fond de câteva mii de lei pentru înființarea unei biblioteci românești.

Dacă s'ar întâmpla câte un asemenea conflict la fiecare nuntă românească, câte lucruri bune nu s'ar face în folosul neamului nostru!

Din Satu-Mare.

Informațiuni

Noul secretar general al Ministerului de interne D-l Alexandru Crăsnaru, membru în consiliul administrativ permanent, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de secretar general al Departamentului internelor. Întreg corpul funcționăresc salută cu bucurie delegarea în acest post, plin de răspundere, a unuia dintre cei mai vechi și mai merițoși funcționari de carieră.

Lucrarea despre pelagră a D-lui profesor Dr. Victor Babeș, directorul institutului de bacteriologie a fost premiata de „Academia de științe” din Paris cu premiul „Montyon”.

Partidul poporului va ținea un congres la București în zilele de 21-23 Noembrie.

— Școli de notari se va deschide pe ziua de 1 Decembrie la Arad Făgăraș și Lugoj.

Către Domnii

Judecători, Avocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban 35.—
- Journal de termene Avocațiale 100.—

IN LUCRARE:

- Codul de Comerț cu adnotări și jurisprudență.
- Dicționar juridic
- Procedura Civilă de Dr. Moisil avocat în Cluj.

— Într'o întrunire a funcționarilor publici ce s'a ținut mai zilele trecute la București, spre a cere guvernului îmbunătățirea lefurilor lor, — un vorbitor, anume dl Petrescu a spus între altele, că: sunt ministere la cari întreaga familie a unui funcționar de acolo ține ocupat o sumedenie de slujbe, cari în adevăr sunt numai pe hârtie. Nevasta, băeții, fetele, nepoții, cumnații, ibovnicii și ibovnicele sunt — plățiți din averea statului, fără să facă aieva vre-o slujbă statului!

D'aia nu se dă plată cinstită funcționarilor mici, fiindcă Statul trebuie să țină pe propria sa cheltuială și pe sârmanele amante ale cutărui burtă vedre ce stă bine la guvern. Democrată țară ești scumpă Românie, dacă în bugetul tău se prevede o rubrică mică ce sună cam așa: Salar de zi și noapte pentru cocota Boerului cutere... Lei atât — și atât... D'aia invalizii nu pot să-și ducă traiul decât cerșind cu pălăria în mână, — ca în schimb „validele” neamului să poată trăi boerește...

Iar noi, cari plătim biruri grele, le răbdăm pe toate astea și care supunere a noastră se chiamă spus scurt: dobitocie!

din S. P.

„Crucea Roșie ține Conferință prin Domnul Prof. Univ. V. Bogrea Luni în 24 Nov. 5 ore sala No. IV. la Universitate”. „Chipuri de femei din lumea antică” la care invită toată lumea cultă de a asista în număr cât de mare.

Noul buget al statului va cuprinde cu 4 miliarde mai mult ca în anul trecut.

— Vineri a apărut la Cluj „Voinea Ardealului” ziar independent de sub conducerea unui comitet de redacție. Urâm prosperitate nouăi confrate.

În America a reușit să fie ales ca președinte al Republicii Coolidge, care preconizează o politică puțin separatistă. Și anume: America nu se va amesteca prea mult în opera de reconstruire a Europei și implicit nu va intra nici în Societatea Națunilor, ci va sta în starea de expectativă de până acum.

Pentru orfanele de războiu se vorbește că se va deschide la Deva o școală care să practice în educația fetelor metoda frobeliană. Dorim ca această școală a carei înființare este până în prezent un simplu proiect să ia naștere cât de curând.

Nouile monete de 500 lei ale Băncii naționale se vor pune în circulație în cursul lunii Ianuarie 1925. Vechile bilete vor fi retrase.

Înființarea unui cămin al muncitorilor din Timișoara. În ziua de 2 Noembrie, asociația muncitorilor și-a luat în primire terenul ce i-a fost cedat de oraș pentru a-și clădi un cămin. E un gest frumos. Muncitorii fără deosebire de naționalitate din Timișoara vor avea în stărsit și un cămin al lor.

— A apărut Compendiul de Carte Funduară de Dr. Anca I. Leontin. Se află de vânzare la Librăria Anca Cluj. Un expl. Lei 60.—

* Imprimare Advocațiale la librăria Anca.

Cea mai mare firmă românească din Ardeal
Alexandru Anca, Cluj
 Fabrică de clopote. Mare depozit de Ornate, icoane și cărți bisericești. Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1906.

Preț curent
 pentru Ornamente bisericești:
 Odăjdii (Vesminte preoțești) constătătoare din:

- 1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecuțe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

P r a p o r i :
 în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argintiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 100 Lei anticipativ. La restituirea mustrelor să predau banii.

Colare, Berete, Brăuri, Plastroane.

- Potcap de mătasă — — — — 120.—
- Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klot negru — — — — 250.—
- Beretă de cașmir negru gr. cat. — — — — 250.—
- Colar de pânză „Leo” — — — — 50.—
- Colar de cauciuc — — — — 45.—
- Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase — — — — 1600.—
- Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase — — — — 1550.—
- Brâu (cingulum) negru de lână — — — — 450.—
- Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klot neted — — — — 150.—
- Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klot neted — — — — 120.—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Requisite bisericești:

- 1 Cădelniță de bronz argintată — — — — 1750.—
- Una fitoare de tîmte cu linguriță din bronz argintat — — — — 550.—
- 1 Candelă din bronz argintată — — — — 900.—
- 1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri — — — — 3800.—
- 1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm. — — — — 1200.—
- 1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit 1000.—
- 1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email — — — — 1000.—
- Cruci de lemn cu Hristos în relief 120-200 — — — — 150.—
- 3 Cutii de aluminiu pentru oștie — — — — 1200.—
- 1 Căldărușă cu aspergi (stropitor) bronz argintat — — — — 850.—
- 1 Căniță cu tavă pentru spălarea mâinilor (bronz argintat) — — — — 1800.—
- 2 Vase de sticlă cu tavă de zinc (la proscomidie) — — — — 380.—
- 1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted — — — — 2800.—
- Disc și șteluță (bronz aurit) — — — — 1000.—
- 1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O. 1800.—
- 1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. cuminecătura la bolnavi — — — — 1500.—
- Ciborium (bronz aurit) — — — — 3800.—
- Monstranță (bronz aurit) rom. kath. 5500.—
- Clopotele pentru altar — — — — 100-200.—
- Copcii (cărțigie) pt. odăjdii (aurite și argintate) perechea — — — — 100.—
- Sfeșnice pt. perete (cu un braț) — — — — 50.—
- ” ” (cu două brațe) — — — — 100.—
- Icoane sfinte — — — — 45-200.—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni. Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătate dublu.